

Werk aan de winkel!

Ontwikkelingen werkvermogen in Nederland

Juni 2023

Deze rapportage is bedoeld voor een breed publiek dat geïnteresseerd is in het thema duurzame inzetbaarheid. Aan dit document ligt de WAI 2022 jaarrapportage ten grondslag; een uitgebreide beschrijving van het werkvermogen, aangevuld met statistische gegevens (in te zien op blikopwerk.nl)

Het belang van duurzame inzetbaarheid

Nederland kampt met krapte op de arbeidsmarkt. In augustus 2022 spreekt het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) van recordcijfers bij de aantallen nieuwe banen en vacatures. De krapte op de arbeidsmarkt heeft consequenties: een hogere werkdruk en een stijging van de arbeidskosten.

Duurzame inzetbaarheid van werknemers is meer dan ooit een belangrijk speerpunt voor werkgevers. Aantrekken én behouden van personeel is het devies!

Duurzame inzetbaarheid en de Work Ability Index

Werkvermogen is de mate waarin iemand lichamelijk en geestelijk in staat is om het huidige werk uit te voeren. Werkvermogen wordt gemeten met de Work Ability Index (WAI), een wetenschappelijk gevalideerde vragenlijst. De WAI is een uitstekend instrument voor beleid dat gericht is op duurzame inzetbaarheid van werkenden. Een hoog werkvermogen wordt in verband gebracht met een betere mentale en fysieke gezondheid en een hogere mate van inzetbaarheid. **Een laag werkvermogen wordt in verband gebracht met een hogere kans op ziekteverzuim en arbeidsongeschiktheid, een lagere arbeidsproductiviteit en een hogere intentie tot vertrek.**

Werkvermogen en Blik op Werk

Stichting Blik op Werk verzamelt sinds 2004 geanonimiseerde uitkomsten van de WAI-vragenlijsten die worden uitgezet door organisaties waar Blik op Werk mee samenwerkt. Inmiddels bevat deze unieke database ruim 560.388 volledig ingevulde WAI-vragenlijsten. Dat maakt de WAI **de meest gebruikte vragenlijst voor het bevorderen van duurzame inzetbaarheid van werkend Nederland.**

‘Werkvermogen is belangrijk voor duurzame loopbanen omdat mensen langer moeten doorwerken vanwege de verhoogde pensioenleeftijd’

Beatrice van der Heijden, hoogleraar strategisch HRM/Radboud Universiteit

Waarom werkvermogen meten met de WAI?

▶ De WAI brengt in beeld

Met de WAI is het mogelijk om efficiënt en doelmatig diagnostiek en interventies in te zetten, in plaats van algemene interventies en campagnes.

▶ De WAI zet aan tot actie

De WAI geeft aan de werkende een krachtig signaal over mogelijke risico's ten aanzien van continuering van de huidige taken en functie. Het zet aan tot reflectie en tot actie. Om bijvoorbeeld iets aan leefstijl, de werksituatie of loopbaan te gaan doen.

▶ De WAI meet effect van interventies

Werkvermogen meten met de WAI stelt organisaties in staat om het effect van interventies te meten aan de hand van een wetenschappelijk gevalideerde en betrouwbare standaard.

'Meten van werkvermogen is een stap in het proces richting waardering, groei en ontwikkeling van organisaties'

Marike van Kalken, gedragsveranderaar/Bewegen Werkt

Ontwikkelingen in het werkvermogen

Een dalende trend

Het werkvermogen in Nederland laat door de jaren heen een licht dalende trend zien. Opvallend is dat juist tijdens de coronajaren 2020 en 2021 het gemiddeld werkvermogen tussentijds is gestegen.

Het werkvermogen in 2022

Van alle respondenten in 2022 heeft 3,2% een slecht werkvermogen, 13,8% een matig werkvermogen, 49,5% een goed werkvermogen, en 33,5% een uitstekend werkvermogen. Gemiddeld genomen heeft werkend Nederland een goed werkvermogen. Bovenstaande laat echter ook zien dat **17% van de werkenden een hogere kans op ziekteverzuim en arbeidsongeschiktheid heeft**. En de kans toeneemt dat zij hun organisatie verlaten.

Wees zuinig op ervaren vakmensen

Respondenten in de categorie 'slecht' en 'matig' werkvermogen zijn overwegend praktisch geschoold en tussen de 45-65 jaar. Respondenten in de categorie 'matig' hebben hetzelfde profiel. Nederland heeft een groot tekort aan vakmensen, wat het belang van het duurzaam inzetbaar houden van deze groep werkenden extra benadrukt. En oudere

werknemers brengen veel praktijkkennis en ervaring met zich mee.

Sectoren in nood

Uitschieters zijn de sectoren 'Gezondheidszorg- en welzijn' en 'Onderwijs', met een bovengemiddeld aandeel van werknemers met een slecht tot matig werkvermogen (19-21%). Dat is zorgelijk, aangezien beide sectoren kampen met een groot personeelstekort, en de sector 'Gezondheidszorg- en welzijn' nationaal de hoogste ziekteverzuimcijfers laat zien.

'Maatwerk is heel belangrijk. Waar heeft een individu behoefte aan? Kalenderleeftijd zegt heel weinig'

Beatrice van der Heijden,
hoogleraar strategisch
HRM/Radboud Universiteit

Vitaliteit en werkvermogen

Onderzoek laat zien dat meer vitale werknemers doorgaans een beter werkvermogen hebben.

Vitaliteit wordt binnen de WAI uitgevraagd op basis van drie vragen:

- Heeft u de laatste tijd plezier in uw gewone dagelijkse bezigheden?
- Bent u de laatste tijd actief en fit?
- Heeft u de laatste tijd vertrouwen in de toekomst?

Respondenten beantwoorden deze vragen op een 5-puntenschaal met de antwoordmogelijkheden 'nooit', 'zelden', 'soms', 'vaak', en 'altijd'.

Ontwikkelingen in vitaliteit

- De afgelopen vijf jaar daalt het percentage respondenten dat aangeeft zich 'altijd' vitaal te voelen, en stijgt het percentage respondenten dat 'nooit', 'zelden' en 'soms' rapporteert;
- **Jongere (25-35 jaar) werknemers voelen zich minder vaak actief en fit en hebben minder plezier in gewone dagelijkse bezigheden dan oudere werknemers (45-55 jaar);**

- Op alle vragen van de dimensie 'Vitaliteit' scoren praktisch geschoolde werknemers hoger in de extreme waarden. Ze voelen zich bijvoorbeeld zowel vaker 'altijd' als 'nooit' of 'zelden' vitaal dan theoretisch geschoolde werknemers.

'Alles kan tegenwoordig. Keuzes leren maken in combinatie met zelfreflectie kan helpen om jongeren vitaal te houden'

Marike van Kalken,
gedragsveranderaar/
Bewegen Werkt

Ziekteverzuim en werkvermogen

De WAI is een goede voorspeller van ziekteverzuim in het komende jaar, met name van ziekteverzuim van meer dan drie maanden (Alavinia, 2008).

Landelijke ontwikkelingen

Geleidelijke toename landelijk verzuimpercentage (CBS). Hoogste verzuim in sector Zorg & Welzijn (8%).

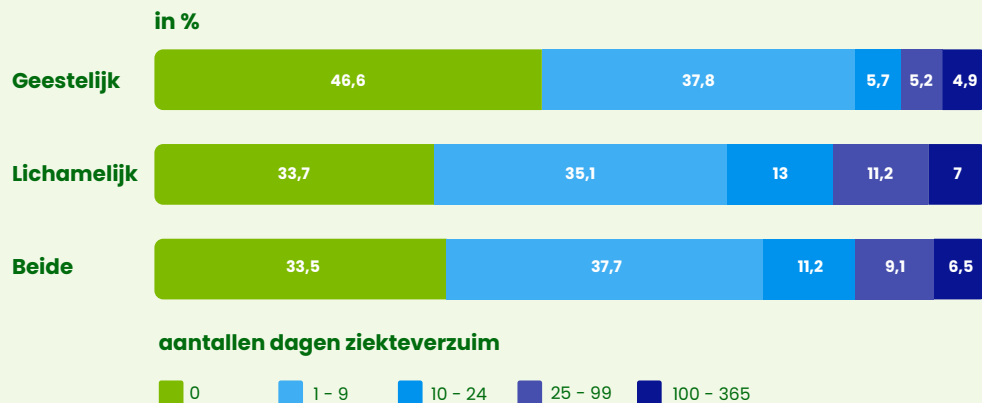
Aard van de werkzaamheden en ziekteverzuim

Respondenten van de WAI met voornamelijk lichamelijk werk verzuimen langer dan respondenten met voornamelijk geestelijk werk.

‘Nadenken over hoe je als werkgever flexibiliteit kan geven bij bijvoorbeeld mantelzorg kan helpen om verzuim terug te dringen’

Beatrice van der Heijden, hoogleraar strategisch HRM/ Radboud Universiteit

Aard werkzaamheden vs ziekteverzuim WAI 2022 (n=59.570)

Meer weten over de WAI of werkvermogen?

Kijk op blikopwerk.nl

U kunt ook contact met ons opnemen via de Servicedesk (030-291 60 25) of e-mail (info@blikopwerk.nl).

Op blikopwerk.nl vindt u werkvermogenspecialisten die organisaties ondersteunen om hun medewerkers duurzaam aan het werk te houden. Deze specialisten zijn gecertificeerd door Blik op Werk.

Blik op Werk: kwaliteitsinstituut voor duurzame participatie

Een inclusieve samenleving waarin iedereen deelneemt – daar geloven wij in en daar werken wij aan. Dat doen we door dienstverleners te ondersteunen die zich richten op inburgering, arbeid, werkvermogen en loonwaarde.

BLIKOPWERK

Kiezen voor kwaliteit

